

II Studencko-Doktorancka Konferencja Naukowa

K.O.N.F.A.

Archeologia i Filologia Klasyczna- współpraca i wspólne wyzwania w XXI w.

24. 09. 2021

11:00

konferencja.f.a@gmail.com

II Studencko-Doktorancka Konferencja Naukowa

K.O.N.F.A.

Archeologia i Filologia Klasyczna - współpraca i wspólne wyzwania w XXI w.

GODZINA	PROGRAM	TYTUŁ	AUTOR	AFILIACJA
11:00 - 11:05	Uroczyste otwarcie	<i>Powitanie prelegentów i słuchaczy. Krótkie wprowadzenie do poruszanych tematów.</i>		
11:05 - 11:50	Wykład inauguracyjny	Novae. Historia ponownego odkrycia rzymskiego obozu legionowego i antycznego miasta.	dr hab. Agnieszka Tomas	Wydział Archeologii Uniwersytet Warszawski
11:50 - 12:10	Wykład	Opis Syrakuz Cycerona - pomiędzy archeologią a filologią klasyczną	mgr Michał Heintze	Instytut Filologii Klasycznej Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
12:10 - 12:30	Wykład	Flota bez portu, czyli o poszukiwaniach portu w Histrii	lic. Hanna Milewska	Wydział Psychologii Uniwersytet SWPS Wydział Psychologii Uniwersytet Warszawski
12:30 - 12:50	Wykład	Lex Rivi Hibernensis, czyli jak ma działać wspólnota irygacyjna.	lic. Kacper Żochowski	Kolegium MISH Uniwersytet Warszawski
12:50 - 13:10	Wykład	Limes Tingitanus. Relacje Rzymian z ludnością strefy pogranicza.	mgr Maciej Czapski mgr Sebastien Mazurek	Wydział Archeologii Uniwersytet Warszawski
13:10 - 13:40	Wykład	Śmierć w Rzymie - wybrane pochówki i testamenty	lic. Martyna Marszałek mgr Damian Janiak	Instytut Archeologii Uniwersytet Wrocławski Wydział Historii i Instytut Filologii Klasycznej Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
13:40 - 14:20	Dyskusja	<i>Czas na zadawanie pytań prelegentom i dyskusję na temat przedstawionych tematów.</i>		
14:20 - 15:00	Przerwa	<i>Przerwa kawowa / lunchowa - możliwość kontynuowania dyskusji dla zainteresowanych</i>		
15:00 - 15:20	Wykład	Wyraz $\mu\eta\eta\sigma\theta\eta\iota$ w epigrafice „rzymskiej” na Bliskim Wschodzie w czasach Pryncypatu	mgr Sebastien Mazurek	Wydział Archeologii i Instytut Filologii Klasycznej Uniwersytet Warszawski
15:20 - 15:40	Wykład	Wokół kamienia i inskrypcji, czyli między archeologią i filologią klasyczną o Piłacie	lic. Łukasz Mikołaj Suski	Instytut Filologii Klasycznej Uniwersytet Warszawski
15:40 - 16:00	Wykład	Badania bizantyńskich cegieł stemplowanych w ujęciu filologiczno-archeologicznym	mgr Evelina Kachyńska Grzegorz Sus	Instytut Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk Instytut Studiów Klasycznych, Śródziemnomorskich i Orientalnych Uniwersytet Wrocławski
16:00 - 16:20	Wykład	Archetyp ludzkiej głowy w kulturze lateńskiej. Konfrontacja wybranych zabytków archeologicznych ze źródłami pisanymi.	mgr Aleksandra Jabłkowska mgr Michał Jabłkowski	Instytut Archeologii Uniwersytet Rzeszowski
16:20 - 16:40	Wykład	Archeologiczne i językoznawcze poszukiwania Praojczyzny Indoeuropejczyków	Barbara Regucka	Instytut Filologii Klasycznej Uniwersytet Jagielloński
16:40 - 17:00	Wykład	Rola znalezisk papirusowych w tradycji tekstów starożytnych	lic. Sebastian Baranowski	Instytut Filologii Klasycznej Uniwersytet Warszawski
17:00 - 17:30	Dyskusja	<i>Czas na zadawanie pytań prelegentom i dyskusję na temat przedstawionych tematów.</i>		
17:30	Uroczyste zakończenie	<i>Uroczyste zakończenie konferencji i pożegnanie wszystkich uczestników.</i>		

O KONFERENCJI

Zarówno archeolodzy, jak i filolodzy określani mianem „klasycznych”, prowadzą badania nad dziedzictwem świata antycznego. Z pozoru ich doświadczenia badawcze wydają się całkowicie odmienne – podczas gdy archeolodzy badają pozostałości antycznej kultury materialnej i sztuki w oparciu o znaleziska pochodzące z wykopalisk, praca filologów dotyczy ówczesnej historii, kultury i duchowości, poznawanych przez pryzmat zachowanych źródeł literackich.

Niewątpliwie żyjemy w dobie postępującego zawężenia specjalizacji naukowych. Tym samym interdyscyplinarne badania łączące nowoczesną archeologię klasyczną z osiągnięciami współczesnej filologii klasycznej, stanowią wyjątkową okazję, by spojrzeć na antyk z szerszej perspektywy. Dzięki pracy archeologów filologowie klasycy zyskują dostęp do niepublikowanego dotychczas materiału językowego, który wykracza poza kanon analizowanych tekstów autorów antycznych. Inskrypcje, monety, odciski stempli budowlanych, lampki terakotowe i inne kategorie znalezisk zaliczane są do grupy tzw. instrumenta domestica, zawierają treści, które stanowią kluczowe źródło do badania nieliterackiego wariantu języków klasycznych. Natomiast w związku z faktem, że coraz mniej archeologów dysponuje praktyczną znajomością łaciny i greki, pomoc filologów przy przeszukiwaniu tekstów antycznych w celu zebrania wzmianek dotyczących badanego stanowiska archeologicznego, przebiegu wydarzeń historycznych, czy dziejów społeczno-politycznych regionu, staje się nie tylko coraz bardziej uzasadniona, a wręcz nieodzowna. Współpraca między obiema dyscyplinami może być także pomocna w badaniach nad historią archeologii jako dyscypliny naukowej, a także dziejów zainteresowań starożytnych i kolekcjonerstwa epoki nowożytnej, jak również recepcji antyku w sztukach pięknych.

Biorąc za punkt wyjścia popularyzację współpracy między młodym pokoleniem archeologów i filologów klasycznych, Koło Naukowe Młodych Klasyków oraz Międzywydziałowe Towarzystwo Badań i Ochrony Światowego Dziedzictwa Kulturowego HUMANICA działające przy Uniwersytecie Warszawskim, po raz kolejny, serdecznie zapraszają do wysłuchania referatów dotyczących przykładów współpracy i wzajemnego dorobku archeologii klasycznej w badaniach filologicznych, jak i filologii klasycznej w badaniach archeologicznych.

WYKŁAD INAUGURACYJNY

Novae. Historia ponownego odkrycia rzymskiego obozu legionowego i antycznego miasta.

Wykład poprowadzi **dr hab. Agnieszka Tomas**, pracownik Wydziału Archeologii (wcześniej Instytutu Archeologii) Uniwersytetu Warszawskiego od 2007 roku. Uczestniczka i koordynator badań nieinwazyjnych i wykopaliskowych w Bułgarii, Rumunii i na Węgrzech, na Krymie, w Rosji i w Polsce. Stypendystka Fundacji S. Batorego, Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej i Fundacji z Brzezia Lanckorońskich.

Jest kierownikiem Ekspedycji Archeologicznej Wydziału Archeologii UW w Novae. Aktualnie kieruje dwoma projektami badawczymi realizowanymi w rzymskim obozie legionowym w Novae. Prodziekan ds. studenckich w roku akademickim 2020/21.

W swoim wystąpieniu opowie o historii ponownego odkrycia Novae, położonego na terytorium dzisiejszej Bułgarii obozu legionistów, a także antycznego miasta.

Fot. Janusz Reclaw

mgr Michał Heintze

Instytut Filologii Klasycznej, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Opis Syrakuz Cycerona – pomiędzy archeologią a filologią klasyczną

Jest oczywiste, że literatura starożytna (opisy miast, budowli, itd.) dostarczają bodźca do poszukiwań archeologicznych. Heinrich Schliemann przy wykopaliskach inspirował się poematami Homeroowymi. "Podróże po Helladzie" Pausaniasza dostarczyły wielu misjom archeologicznym cennych informacji.

Patrząc na to z punktu widzenia filologa klasycznego wydaje się jednak, że panuje nadmiernie uciążliwe podejście do tekstów starożytnych. Z zachowanego korpusu tekstów abstrahuje się jedynie te fragmenty, które uważa się za użyteczne. Jednym słowem chodzi o to, żeby wyciągnąć z tekstu jak najwięcej informacji.

Jeśli weźmiemy pod uwagę kontekst macierzysty żaden z zachowanych tekstów nie został napisany, by przeszukiwano go pod kątem archeologicznym. Autor zwracał się do siebie współczesnych, którzy znali i widzieli opisywane obiekty, miasta, itd. na własne oczy. Nadmiernie często zapomina się przy tym o selektywności, na jaką zdecydował się piszący.

Dla zaprezentowania jak mechaniczne potraktowanie tekstu może zniekształcić wyobrażenie przekazane przez literaturę wybrałem opis Syrakuz z czwartej księgi (rozdz. 115 i następane) *Actiones in Verrem* Cycerona. Wychodząc od analizy filologicznej zarówno opisu, jak i jego miejsca w całości mowy chciałbym zaprezentować jak bardzo stronniczym źródłem jest powyższy opis. Materiał zebrany przez Cycerona podczas postępowania procesowego został przez niego starannie wyselekcjonowany na potrzeby niniejszej mowy. Na wybór i przekaz informacji miały ponadto wpływ kompozycja całości mowy, figury retoryczne, wzbudzenie ciekawości i wiedza ogólna odbiorców. Dostrzeżenie tych elementów uwalnia badacza starożytnych Syrakuz od obsesji informacyjnej i pozwala lepiej posługiwać się opisem Cycerona dla celów archeologicznych.

lic. Hanna Milewska

Wydział Psychologii, Uniwersytet Warszawski
Wydział Psychologii, Uniwersytet SWPS

Flota bez portu, czyli o poszukiwaniach portu w Histrii

Ruiny greckiej kolonii Miletu, Histrii, położonej nad brzegiem jeziora Sinoe (terytorium Rumunii, okręg Konstanca) odkryte zostały w 1868 roku przez francuskiego archeologa Ernesta Desjardinsa. Histria była wielokrotnie wspominana w dziełach Herodota, Arystotelesa, Mareka Junianusa Justynusa, Demostenesa i Kasjusza Diona. Polis od początku swojego istnienia angażowało się w stosunki handlowe i polityczne z ówczesnym światem hellenistycznym. Eksportowało bydło i niewolników z obszaru Pontus Euxinus. Prowadziło również regularny handel pszenicą. Innymi cenionymi towarami z tych okolic był także miód, воск, solona ryba i drewno sosnowe. Z obszaru Morza Egejskiego importowano oleje i wina. Istnieją również dowody na import luksusowej ceramiki z Egiptu ptolemejskiego. Do prowadzenia tak rozbudowanego handlu, niezbędny był duży i prężnie działający port handlowy. Ponadto zachowały się dwie inskrypcje mówiące o flocie wojskowej, którą dysponowała Histria. Pomimo niepodważalnych dowodów za nieprzerwanym funkcjonowaniem „jednego z największych portów w Pontus Euxin”, przez dwanaście stuleci istnienia miasta, archeologom nie udało się zlokalizować portu miejskiego. Dopiero badania geofizyczne opublikowane w 2021 ujawniają jego prawdopodobne położenie.

Celem niniejszego referatu jest przedstawienie koncepcji dotyczących lokalizacji portu i wyników najnowszych badań wskazujących na jego prawdopodobne położenie.

lic. Kacper Żochowski

Kolegium MISH, Uniwersytet Warszawski

"Lex Rivi Hibernensis", czyli jak ma działać wspólnota irygacyjna.

Brąz z Agon to tablica zawierająca *Lex Rivi Hibernensis*, prawo nadane za panowania Cesarza Hadriana. Choć tablica nie zachowała się w całości, pozwala ona odczytać przepisy, mające uregulować sytuację związaną z korzystaniem ze wspólnego kanału przez mieszkańców trzech *pagi* w cesarskiej prowincji *Hispania Tarraconsensis*. W interesie użytkowników kanału, a także państwa rzymskiego, leżało utrzymanie kanału i sieci irygacyjnej w dobrym stanie, co pozwalało na efektywną uprawę roli. W tym celu stworzono organizację, którą współczesna nauka nazwała wspólnotą irygacyjną, a która składała się z *pagani*, którzy samodzielnie podejmowali wiążące ich decyzje, oraz organów, które je egzekwowały.

W wystąpieniu na podstawie inskrypcji zostanie pokazane, jak ta organizacja miała działać. Mieszkańcy ziem w okolicach dzisiejszej Saragossy, nad rzeką Ebro zbierali się co roku na zebraniach, na których uchwalali, kiedy osuszyć kanał, kto przeprowadzi jakie prace, czy jaką kwotę trzeba będzie na te prace utrzymaniowe wyłożyć. Ta konstrukcja prawna przypomina dzisiejsze regulacje dotyczące wspólnot mieszkaniowych: *pagani* głosują w systemie większości udziałowej, a nadzór sprawuje kolegialny urząd *magistri pagi*.

Editio princeps tej inskrypcji dokonał w 2006 r. Francisco Beltrán Lloris. Owy *Brąz z Agon* to cudowny przykład wspólnego obiektu zainteresowań filologów klasycznych i archeologów. Z jednej strony jest on nośnikiem inskrypcji, a z drugiej dostarcza archeologom informacji o funkcjonowaniu starożytnej irygacji. Filolog zaś zainteresować się może tekstem, dość długim, i choć nieidealnie zachowanym, to jednak pozwalającym poznać panujące wówczas prawa „z pierwszej ręki”.

mgr Sebastien Mazurek,

Wydział Archeologii, Uniwersytet Warszawski

mgr Maciej Czapski,

Wydział Archeologii, Uniwersytet Warszawski

***Limes Tingitanus*. Relacje Rzymian z ludnością strefy pogranicza.**

Prowincja Mauretanii Tingitańskiej, utworzona za panowania Imperatora Klaudiusza, dostarczała Rzymowi zbóż, oliwy z oliwek oraz dzikiej zwierzyny. Ta najmniejsza prowincja Afryki nie była gęsto zaludniona a liczba miast była stosunkowo niewielka. Były to jednak miasta bogate, a ich mieszkańcy mogli pozwolić sobie na budowę okazałych domów typu *villa urbana*, po których do naszych czasów przetrwały przepiękne mozaiki. Dla ochrony miast oraz szlaków handlowych zbudowano system obronny składający się z fortów jednostek pomocniczych oraz wież obserwacyjnych. Nie został on jednakże dotychczas rozpoznany w stopniu wystarczającym dla uzyskania odpowiedzi na pytanie przed kim miał chronić rzymskie terytorium? Polsko – marokańska misja archeologiczna zajmująca się badaniem strefy pogranicza Mauretanii Tingitańskiej, szuka odpowiedzi na to pytanie poprzez badania nie tylko archeologiczne, ale również epigraficzne. Inskrypcje zachowane do naszych czasów wymieniają plemiona *Baqvates*, *Bavares*, *Macenties* i *Autololes* jako wrogów ale i sprzymierzeńców Imperium. Zabytki z miast *Colonia Sala*, *Volubilis* oraz *Banasa*, dostarczają fascynujących inskrypcji, których analiza rzuca światło na relacje rzymskie z ludnością strefy pogranicza. Rodzą jednocześnie kolejne pytania. Jaki był status wodzów plemion zawierających przymierze z Rzymianami? Czy relatywnie duża liczba zachowanych traktatów to świadectwo ich pomyślnej współpracy czy raczej zrywania i ponownego zawierania pokoju?

lic. Martyna Marszałek,

Instytut Archeologii, Uniwersytet Wrocławski

mgr Damian Janiak,

Wydział Historii, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
Instytut Filologii Klasycznej, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Śmierć w Rzymie – Wybrane pochówki i testamenty

W niniejszym referacie referenci planują przeanalizować pochówki rzymskie przełomu republiki oraz cesarstwa. Pierwsza część wystąpienia będzie miała na celu ukazanie, jak wyglądał obrządek pogrzebowy w pierwszych wiekach naszej ery oraz jakie formy grobowców są odkrywane przez archeologów. W drugiej części wystąpienia omówiony zostanie fenomen pisania testamentów w kulturze rzymskiej na przykładzie zachowanego testamentu z II w. n.e. Jest to międzydyscyplinarne ujęcie pokazujące, jak tematyka ostatniej podróży człowieka może być lepiej zrozumiana dzięki współpracy pomiędzy archeologią a filologią klasyczną oraz historią.

Omówione pochówki pokazują dynamikę społeczeństwa rzymskiego w pełnej okazałości. Widać w nich różnorakie wpływy kulturowe, a także status społeczny pochowanych osób. Zaprezentowany testament to jedyny w pełni zachowany testament rzymski, jakim dysponujemy. Sporządzony został zgodnie z reformą zaprowadzoną przez cesarza Nerona. Jest to ostatnia wola legionisty.

mgr Sebastien Mazurek

Wydział Archeologii UW
Student Filologii Klasycznej, UW

Wyraz $\mu\eta\sigma\theta\eta$ w epigrafice „rzymskiej” na Bliskim Wschodzie w czasach Pryncypatu

Epigrafika bywa nierzadko zaskakującą dziedziną pod kątem lingwistycznym, zwłaszcza gdy porównuje się ją z filologią klasyczną, która mocniejszy nacisk kładzie na Literaturę przez duże „L”, a co za tym idzie, na nieco bardziej klasyczną formę językową.

Jeżeli przypatrzymy się znaleziskom greckojęzycznym na Bliskim Wschodzie, w tym w ówczesnych rzymskich prowincjach Syrii, Palestyny, Arabii czy Mezopotamii, znajdziemy w graffiti – są to wyryte inskrypcje, przeważnie zwięzłe – określenie $\mu\eta\sigma\theta\eta$. Często były one pozostawione przez żołnierzy służących w armii rzymskiej, przeważnie w wojskach pomocniczych zwanych *auxilia* w II i III wieku n.e., ale również w ograniczonym stopniu przez cywilów.

Zrozumienie powyższego wyrazu jest bezpośrednio związane z jego formą gramatyczną – tutaj *coniunctivus* aorystu biernego w trzeciej osobie liczby pojedynczej od czasownika $\mu\mu\eta\sigma\kappa\omega$ (przypominać, wspominać, zwracać uwagę). Jednakże, została ona wykorzystana w innym znaczeniu, niż do tego przywykliśmy, a mianowicie jako *optativus* właściwy.

Niniejsze zagadnienie zostanie rozpatrzone pod kątem porównawczym i analogii, aby spróbować dostrzec powód użycia podobnej formuły i zaproponować jego genezę, zarówno na płaszczyźnie geograficzno-kulturowej, jak i społecznej.

lic. Łukasz Mikołaj Suski

Instytut Filologii Klasycznej UW

Wokół kamienia i inskrypcji, czyli między archeologią i filologią klasyczną o Piłacie

Poncjusz Piłat przeszedł do historii jako jedna z nieoczywistych postaci. Można w tym miejscu przywołać m. in. nie w pełni jasną i niekiedy niekonsekwentną politykę rzymskiego prefekta wobec ludności żydowskiej, niejednoznaczną ocenę w tekstach nowotestamentowych odnośnie do działań Piłata w procesie Jezusa oraz szczególną rozbieżność w postrzeganiu Piłata w chrześcijaństwie – od potępienia aż po jego uświęcenie. Ilość i znaczenie informacji zawartych w źródłach sprawiły, że Piłat stał się powszechnie znany, choć do dziś brakuje o nim wielu podstawowych wiadomości. Jedną z nich było określenie rangi jego urzędu, który pełnił w latach 26-36 – prokuratora czy prefekta? W tym ujęciu kluczowe stało się odkrycie z 1961 roku – „Inskrypcji” czy też „Kamienia Piłata”.

Celem referatu jest zestawienie obecnie znanych najwcześniejszych źródeł pisanych o Piłacie (I-II w.), wobec wspomnianego znaleziska epigraficznego oraz próba odpowiedzi na pytanie: skąd mogły wynikać rozbieżność w określeniu urzędu Piłata?

mgr Evelina Kachyńska

Instytut Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk

Grzegorz Sus

Instytut Studiów Klasycznych, Śródziemnomorskich i Orientalnych, Uniwersytet Wrocławski

Badania bizantyńskich cegieł stemplowanych w ujęciu filologiczno-archeologicznym

Analiza cegieł ze stemplami oraz inskrypcjami stanowi ważny element zarówno w badaniach nad historią architektury bizantyjskiej, jak i w zakresie filologii klasycznej. W naszym referacie chcielibyśmy przedstawić wyniki wspólnych wstępnych opracowań wybranych przykładów cegieł ze stemplami, pochodzących z bizantyńskich obiektów architektonicznych ze stanowiska na półwyspie Firuzköy na jeziorze Küçükçekmece w prowincji Stambuł (Turcja). Przypuszcza się, że kompleks budowli w osadzie, z której pochodzą omawiane znaleziska, nosi charakter eklezjastyczny, co kieruje badaczy na odpowiednią ścieżkę interpretacyjną odkrytych inskrypcji. Podczas wystąpienia zostaną zaprezentowane między innymi znaleziska z sezonów wykopaliskowych 2020 oraz 2021.

W ramach badań z zakresu archeologii zostaną przedstawione wyniki analizy porównawczej z innymi przykładami plint pod względem wymiarów, materiałów oraz typów budowli, do których zostały użyte. Jedną z kwestii, które zostaną poruszone w naszym wystąpieniu, jest znaczenie współpracy archeologii z filologią klasyczną w celu próby ustalenia datowania badanych obiektów architektonicznych. Od strony filologicznej skupimy się na trzech aspektach. Podając przykłady z omawianego stanowiska, zostanie ukazana rola znajomości języka greckiego w odczytywaniu imion i skrótów, które mogą stanowić ogromną pomoc przy dacie budowli.

Szczególną uwagę zwrócimy na grupę stempli w kształcie krzyża znalezionych w 2021 roku w jednym z pomieszczeń budowli, należącej do zespołu eklezjastycznego. Część wystąpienia zostanie poświęcona również monogramom występującym na ceglach w okresie bizantyńskim (z wyjaśnieniem sposobu odczytywania oraz z konkretnym przykładem pochodzącym z omawianego stanowiska).

Całość wystąpienia ubogacona zostanie materiałem ilustracyjnym, przedstawiającym omawiane stemple, co pozwoli każdemu słuchaczowi głębiej wejść w omawianą tematykę.

mgr Aleksandra Jabłowska,

Instytut Archeologii, Uniwersytet Rzeszowski

mgr Michał Jabłowski

Instytut Archeologii, Uniwersytet Rzeszowski

Archetyp ludzkiej głowy w kulturze lateńskiej. Konfrontacja wybranych zabytków archeologicznych ze źródłami pisаныmi.

Obecnie dysponujemy wieloma dowodami zarówno archeologicznymi, jak i źródłami pisаныmi dotyczącymi kultu „głowy ludzkiej” w kulturze starożytnych Celtów (kultura lateńska). Wystąpienie będzie skupiało się na zaprezentowaniu wizerunków głów ludzkich widniejących na różnych zabytkach pochodzących z antycznego świata celtyckiego. Mnogość tych przedstawień jest niewątpliwym dowodem popularności tego motywu oraz każe zastanowić się nad tym, czym była dla Celtów głowa ludzka i skąd takie powodzenie tego tematu w sztuce i rzemiośle. Celem wystąpienia jest ukazanie podobieństw i różnic na podstawie zestawienia zabytków archeologicznych z tekstami antycznych autorów basenu Morza Śródziemnego (Diodora, Strabona, Tytusa Liwiusza, Posejdoniosa) wzmiankujących o zwyczajach dekapitacji, czyli ścinania głów ludzkich. Co więcej, aby zrozumieć „specyficzne” poczucie estetyki tego ludu, należy zagłębić się w jego wierzenia, gdzie kult głowy ludzkiej odgrywał bardzo ważne znaczenie.

Barbara Regucka,

Instytut Filologii Klasycznej, Uniwersytet Jagielloński

Archeologiczne i językoznawcze poszukiwania Praojczyzny Indoeuropejczyków

Jedną z podstawowych kwestii jakie ustalić powinni badacze języka i kultury jest pochodzenie oraz kres tejsze kultury oraz jej języka. Językoznawstwo jako dziedzina nauki pozwala jednocześnie na więźlejsze określenie przedmiotu badań, którym jest praojczyzna (urheimat), czyli pierwotna siedziba ludów posługujących się językiem danej rodziny językowej, bądź prajęzykiem. Poszukiwania te, w przypadku Praindoeuropejczyków, trwają w badaniach od blisko dwóch wieków, jednak z powodu braku źródeł pisanych w języku praindoeuropejskim (PIE), jak dotąd nie udało się potwierdzić żadnej z proponowanych hipotez badawczych. Badając języki indoeuropejskie, językoznawcy posługują się metodą porównawczą oraz metodą rekonstrukcji wewnętrznej, dzięki którym udało się odtworzyć pokaźny zasób słownictwa oraz gramatyki PIE. Poszukiwaniem praojczyzny Indoeuropejczyków zajmują się także badania archeologiczne, które na podstawie znalezionych artefaktów domniemywają jej położenie na obszarach nadbałtyckich, w Anatolii, czy w Basenie Morza Czarneego. Choć do dzisiaj badacze nie są zgodni w kwestii miejsca i czasu pochodzenia Praindoeuropejczyków, to synteza badań językoznawców i archeologów rzuca nowe światło dla poszukiwań indoeuropejskiej praojczyzny.

lic. Sebastian Baranowski

Instytut Filologii Klasycznej, Uniwersytet Warszawski

Rola znalezisk papirusowych w tradycji tekstów starożytnych

Wobec faktu, że zdecydowana większość spuścizny literackiej starożytności przetrwała do naszych czasów nie w formie zabytków starożytnych, ale średniowiecznych rękopisów, nieoczywistym wydaje się, jakie jest miejsce znalezisk papirusowych w tradycji tych tekstów. W swoim referacie postaram się odpowiedzieć na to pytanie, podając różne problemy, przed jakimi staje filolog, konfrontując tradycję rękopiśmienną ze znaleziskami papirusowymi, i starając się opisać różne relacje między kodeksami a starożytnymi papirusami z uwzględnieniem szczególnych przypadków.

II Studencko-Doktorancka Konferencja Naukowa

K.O.N.F.A.

Archeologia i Filologia Klasyczna- współpraca i wspólne wyzwania w XXI w.

UNIwersYTET
WARSAWSKI

WYDZIAŁ
ARCHEOLOGII
Uniwersytet
Warszawski

INSTYTUT
FILOLOGII
KLASYCZNEJ

Wydział
Polonistyki
Uniwersytetu Warszawskiego

konferencja.f.a@gmail.com